

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POŚWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

Redakcja i Administracja: CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 33. — TELEFON Nr. 33.
Redaktor lub jego zastępca: prof. Józef Kowalski, Cz. 33, tel. 33.
Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.
Agencja: w Rakowie, Noworodomska, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie.

II Aleja Nr. 27. — Telefon Nr. 6-69.

Teatr Artystyczny

„CORSO”

(róg Teatralnej.)

Program od Soboty 18 do Wtorku 12 Lipca r. b.
Na żądanie publiczności po raz drugi

MACOCHA

DIE STIEFNAME
Dramat z życia żydowskiego w 4-ach częściach.
M I Ł O Ś O
na sposoby bierze się Tygodnik Gaumont'a

Na scenie pol artystyczna kierownik
Bolesława Mareckiego

Nowości Pierwszy raz. Nowości

Dziewczyny z gór

Główna oper. w 1 akcie I. Bauman muz. Kościata,
Walc „Tyrolienne” odtańczą p. Zochowska i p. Janusz, ukł. K. Kosteckiego, bal. Teatr. Reqd. Warsz.

TEATR **„ODEON”** KRZEMIŃSKIEGO
I Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie
Telefon № 4-72.

Program od środy 22-go do piątku 24-go Lipca 1914 roku.

Alarm nocy

Arcywesoła farsa w 4-ach aktach ze
słyną Geddą Wernou w roli głównej

TERMITY (Białe mrówki) Naukowy. || **DZIENNIK PATHE**
STAN MONTANA (z natury w kolorach) Kronika chwili bieżącej.
Nad program **Koncert A. Szolcówna**
Na każdym przedstawieniu: Akompaniować będzie laureatka Konserwatorium warszawskiego pani Śliwińska.

Lekarz - Dentysta
Stefan BABYLSKI
Przyjmuje od 10-1 i od 4-7
Częstochowa 2 Aleja Nr. 43, tel. 611

Dr. Ludomir Lipiński
Ordynuje w chorobach kobiecych wewnętrznych i dziecięcych od 9-11 r. i od 3-6 pp.
Aleja III Nr. 53. Telef. Nr. 728. 0206

E. GRABOWSKI GEOMETRA
Częstochowa, II-ga ALEJA 29.
Na nocy sprowadza się. Północne grzyby. Komisy do spraw wioł. Ojczyzna wykonuje po dachy pastwisk, zamieszkiwanie, separacje serwitutów i t. p.

Doktor PAWEŁ BRONIAŁOWSKI
Częstochowa, Nowy Rynek 3, Telefon 34.
ChOROBY skóra, włośni, włosów, wewnętrznego i Kosmetyka lekarska. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-5 popoł. Pano od 3-4 popołudniu. Stomach wkrótce wyśle. Wskazywał SALWARSAN (KATA 100 i 114) i białe kopy na syfilis.

Operetka Łódzka
Teatr „Frascati” I Aleja Nr. 12
Dyrektor Antoni Miller.
Dziś w Środę 22 Lipca.

CNOTLIWA ZUZANNA

Operetka komiczna w 3-ach aktach
Libretto podług farsy Marsa i Desvalliersa
„Wykpany papa” Muzyka Gilberta.

w akcie **Furlana** wykona
2 tancerz **Willówna**
Szczegóły w programach. — Początek o godz. 8 1/2, w.

Założone w 1892 roku
Pierwsze w Królestwie
Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń
na życie i od wypadków
Oparte na zasadzie wzajemności.

„PRZEZORNOSC”

KAPITAŁY
zakładowy i rezerwowo
przebieżo 7,000,000 rb.

Ubezpieczenia kapitałów,
posagów, rent i jednost-
kowe od wypadków.

Biurowy Dyrekcji: WARSZAWA, ul. Mazowiecka 22
pałac Barona L. Kronenberga.
Agencja we wszystkich miastach Królestwa i Cesarstwa.
TARYFY I PROPEKTY NA ŻĄDANIE — BEZPŁATNIE.

Brzytwy angielskie wyborowe

poleca
W. STAJEWSKI, II Aleja № 33.

Kaucjonowane Biuro Nauczycielskie
Stanisławy Ligęzówny
w Częstochowie Teatralna 26.
Rekomenduje Nauczycieli, Nauczycielki, Ochroniarki, Frooblanki, Bony, Nauczycielki na godziny, francuski, niemiecki i nauczycielki muzyki. Cudzoziemski biuro na żądanie sprostawsza.
Oras Kursy dla Ochroniarek i Frooblank. Zapisy nowo wstępujących kandydatek oddzielnie od 9 rano do 6 pp. Po ukończeniu aktu świadectwa i podyady.
Biuro otwarte od 9 r. do 6 po południu

Ryski Bank Handlowy,
Filja w Częstochowie.
II-ga Aleja № 26.
Wynajmuje w opancerzonym skarbku **KASETY STALOWE „SAFE”**
Po cenach od 13 rb. do 24 rb. roczne za tężnie od wymiaru kasety.
Dla ułatwienia czynności związanych z manipulowaniem złożonych w kasetkach walorów i spraz. oddanie kuponów etc. i odpowiednio urządzona poczekalnia w lokalu Banku znajduje się dyspozycji właścicieli kasy

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarsko-Sztukatorski
Częstochowa Aleja 3-oia dom własny
Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60.
Fabrykaposadzki cementowej na chodniki stoony mozaikowych. oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny przystępne.

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

WYKONYWA:
Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne.

W ważnej sprawie.

Tyle już wydrukowano artykułów w czasopiśmie, tyle wydano broszur i dzieł specjalnych o szkodliwości alkoholu dla organizmu ludzkiego i społecznego, iż daleki temu, a także jognym odorem i tablicom poglądowym dokładnie wykazano, co zyskuje naród cały za te miliony, wyrzucone co rok na alkohol — a jednak, mimo to, pijanństwo kwitnie.

Nie można określić, która klasa w naszym społeczeństwie stosunkowo przepija najwięcej, — to pewnie, że największą szkodę alkoholizm wyrządza klasie robotniczej i włościańskiej. Tutaj ukazuje się on w całej okropności i prowadzi swe ofiary i ich rodziny na zmarnowanie, na poniżenie, na utratę godności i uczciwości.

„Alkohol jako źródło — wszystkiego złego” — ma w życiu obfitą skarbnicę porcja.

Drugi do zwalczania alkoholizmu są różne i niejednokrotnie na nie wskazywano.

Ale my musimy jak najprędzej usunąć to zło z pośród siebie, a do celu prowadzi zamykanie wszelkiego rodzaju rozprzedaży trunków spirytusowych.

Jest co do tego wyraźny okólnik ministra skarbu z d. 10 sierpnia staro-stylu 1913 r., na zasadzie którego zebrania wioskowe i gminne mają prawo uchwać zamykanie sklepów monopolewanych i karze.

W niektórych miejscowościach naszego kraju, gdzie znaleźli się ludzie naprawdę obywatelscy, którzy poddali myśl i potrafili zachęcić ogół do podjęcia stosownej o zamknięciu szynków uchwały, bez wielkich trudności dało się to uskutecznić. Nie wiele cobyśmy mamy takich wypadków, ale w każdym razie kilka przykładów już było i wartosty całych sładalej te działania prowadzić, tym bardziej, że lud nasz, na ogół biorąc, chętnie uchwała, żeby się pozbyć wyszynku gorzałki, a nawet piwa. Ale lud ten potrzebuje bodźca z góry, gdyż, jak dotąd, mało ma pośród siebie jednostek swiatłych i musi jeszcze oglądać się na swych „starszych braci” inteligencję. Ta jednak nie wszędzie i nie zawsze pamięta o tem, że praca dla przyszłości kraju, do której pierwszym rzędzie należy zwalczanie pijanstwa, nie może wydać pożądanego rezultatu, jeżeli będzie tylko zależną od chwilowego nastroju lub więcej prądów: praca ta musi mieć cechę i warunki stałe, nie zaś dorywcze, oddziaływania.

Zbliża się czas, kiedy po gminach odbywają się uchwały, **niech więc każda uchwała nie odbędzie się bez wniosku o zamknięcie w obrębie gminy karze.**

Obowiązkiem członków gminy i wojtów jest dopilnować tego, a naprawdę gdzie tylko będą dobre chęci i wniosek zostanie postawiony umiarkowanie — znikną karze. Niech tylko nasi obywatele wiejscy i wogóle inteligentni poczują się członkami tej gromady i, nie czekając aż ktoś to zrobi, postanowią zło jaknajprędzej wykreślić, a nie brać się do tego wartości solidnie, a głównie bez tego specjalnego uczucia poświęcenia się, które wprawdzie podnosi wysoko we własnej wyobraźni, ale w robocie społecznej licha jest warte.

Jakżeby to pięknie było, gdybyśmy na gruzach karze w niedalekiej przyszłości ujrzeli szkoły i ochronki, to czego dziś największy brak odczuwamy. Bo pomysł tylko, że w takim miasteczku, jak np. Mstów, mieszkańcy mają na swoje usługi aż sześć handli alkoholem, a tylko dwie szkoły, które mogą pomieścić ledwie trzecią część lekcyjną swiatła przyszłych obywateli naszej ojczyzny. A gdyby tak było tyleż szkół, a karze ani jednej, bo na potrzeby przyjezdnych wystarczyłaby gospoda, jakich byłoby pożytek dla mieszkańców, a jaki przykład dla dziesiątków tysięcy ludu, który prawie z całej Polski ciągnie rok rocznie przez Mstów na Jasną Górę?

Przytoczę tu fakt, jak miał miejsce przed paru tygodniami w wymienionym miasteczku, a który dosadnie ilustruje wpływ karze.

Oto pewien robotnik kupował w wsi Zawadzkiej parę morgów bankowej ziemi, na co potrzebna mu była piśmienna zgoda członków danej grupy. Lecz ci nie zważali na jego prośbę, do poki nie zaprowadził ich do karze, na tak zwany poczęstek, poczym dopiero poszli do kancelarii gminnej, aby podpisać potrzebną zgodę czyli uchwałę. Ale tu znów oświadczył kupującemu, że uczynią to wtedy, jeśli da im 10 rb. na wodkę. Nic nie pomagając, musiał złożyć żadaną sumę na ręce sołtysa.

Więcej do tego dochodzi, że ludzie, posiadający po kilkadziesiąt morgów ziemi, ci, w których się kryje przysłęstwo narodu, wymuszają od człowieka ciężko zapracowanego, aby go zanieść do karze. Ale czy może być inaczej, gdy wódka i ciemnota są przeyodnikami?

Co najsmutniejsze, że zarząd gminy będąc obecnym w kancelarii i wiedząc o tem, pozwolili na coś podobnego.

Za niespełnienie obowiązku obywatelskiego w poruszonej tu sprawie, za to samobójstwo moralne — przyszłoby zarząd obrachniku, który i tak już ciężko nas obraża.

Władysław Gereth.
Małusy-Wielkie 3—IV 1914 r.
pod Częstochową.

TELEGRAMY.

Poincaré w Petersburgu.
Petersburg 21. Wczoraj około godz. 2 po połud. do m. reidu Kronszadzkiego zawinęła eskadra francuska z prezydentem Poincaré na pokładzie pancernika „France”.

Petersburg 21. Komunikat urzędowy. Na obiedzie galowym w Wielkim pałacu w Peterhofie, który odbył się o godz. 7 m. 30 wieczorem, Najjaśniejszy Pan wygłosił toast następujący: „Panie prezydencie! Powól pan sobie powiedzieć, iż rad jestem, że zwracam się do pana ze słowami: witaj pan! Naczelnik przyjaźni i będącej w sojuszu państwa może być zawsze pewien, że znajdzie w Rosji jaknajserdeczniejsze przyjęcie. Ale dziś zadowolenie, które odczuwamy wobec możliwości powitania prezydenta republiki francuskiej, pogłębia się przez to, że w osobie pańskiej spotykamy dawnego znajomego, z którym dwa lata temu miałem przyjemność zawiązać stosunki osobiste.”

Zdawną złączone wzajemną sympatją ich narodów i wspólnością interesów Francja i Rosja już blisko ćwierć wieku utrzymują ścisły związek w celu pomyślnego osiągnięcia jednego i tegoż samego celu, polegającego na tem, żeby bronić swych interesów, współdziałając jednocześnie w utrzymaniu równowagi i pokoju w Europie. Ja nie wątpię, że pozostając wiernymi swym ideałom pokojowym, nasze dwa kraje w dalszym ciągu będą korzystały z dobrodziejstwa pokoju, zabezpieczonego przez pełnię ich sił i coraz bardziej będą utrzymywały ścisłe więzy, które je łączą. Z tem serdecznym życzeniem wnoszę puhar za zdrowie pańskie, panie prezydencie, oraz za szczęście i siawę Francji.”

Petersburg 21. Silne wrażenie sprawiła wiadomość, że prezes ministrów francuskich Viviani, wierny zasadom demokratycznym, prosił, wyjeżdżając do Rosji, by mu nie ofiarowywano żadnych orderów. Okazuje się, że ofiarowany zastanie Vivianiem prezent artystyczny.

Strajk w Petersburgu.
Petersburg. „Wiecz. Wr.” donosi, że naczelnik m. Petersburga przyjął był przez ministra spraw wewnętrznych Makiakowa, z którym miał bardzo długą konferencję z powodu wrzenia robotniczego dni ostatnich.

Petersburg. Dziś ruch strajkowy wybuchnął z nową siłą. Od rana

zastrajkowali robotnicy wielkich fabryk białatnych, niewielkich zakładów przemysłowych, warsztatów i drukarni. Zastrajkowali też w różnych dzielnicach miasta piekarze, chleba i bułek. Ogółem strajkuje przeszło 75.000 ludzi. Były usiłowania urządzenia demonstracji, którym zapobiegła policja. Na Samoniewskim przy rozpraszaniu tłumu robotnicy rzucali w policję kamieniami.

Strajk w Moskwie.
Moskwa, 21 Wat. Wczoraj od rana rozpoczęło się tu tłumne porzucanie pracy robotników. Pierwsi zastrajkowali zecerzy, skutkiem czego kilka dzienników nie wyszło. — Około g. 5 po południu na bulwarze Tverskim zgromadził się tłum robotników i ruszył naprzód z czerwonymi sztandarami, na których widniały napisy: „Protest przeciwko rozstrzelaniu putnowców!”

Policja szybko rozprędziła demonstrantów, przeyem aresztowała jednego z robotników niosącego czerwony sztandar.

Kongres Eucharystyczny.

Paryż, 22 własny. Dzisiaj rozpoczyna się w Lourdes Kongres Eucharystyczny, który potrwa 5 dni.

Jest to pierwszy zjazd katolicki po odłączeniu kościoła od państwa przez rząd francuski. Na zjazd zapowiedziano obecność 10 kardynałów i 100 biskupów z całego świata. Ojca Świętego reprezentować będzie msgr. Pignatelli.

Bałce rany.
Petersburg, 21 Wat. Niemiecka „S. Petersburg Ztg.”, omawiając wypadki chwili bieżącej stwierdza, że „signa temporis” stają się coraz bardziej groźnymi w Rosji. Zamach na Rasputina, tam daleko, w Azji i rozruchy robotników tu w Petersburgu, to zjawiska nie wprawdzie z sobą wspólnie nie mające, przeznaczone jednak jakby na to, żeby zewrzeć fałszywe zasłony z naszych, rzekomo, zdrowych i oficjalnie tak optymistycznie ocenianych warunków i obnażyć jeźące rany, rosyjskiego organizmu państwowego.”

Wiece czesko-polski.
Ostrawa morawska. Wczoraj odbył się tutaj olbrzymie wiece czesko-polski przy udziale 8.000 osób. Obecnych było kilku posłów. Powzięto szereg uchwał zwracających się przeciw wiadzom miejscowym w Opawie, które zbytnio podlegają wpływom Nordmarku. Inna znowu rezolucja głosi, że ludność słowiańska straciła zaufanie, do władz centralnych, popierających Niemców ze szkodą słowian, inna znowu domaga się ustąpienia naczelnego prezydenta kraju.

Sprawa Caillaux.
Paryż 21 Wat. Wczoraj p. Caillaux zeznawała przed sądem. Naprzód omawiała swoje pojęcie niemieckie i stosunki rodzinne, poczem przeszła do opisywania samego faktu zaborstwa. Powodem zamachu na Calmette'a była zdaniem p. Caillaux obawa, by nie ogłosił listów dotyczących, maiteń-twa z panem Caillaux. Calmette'a zabrał nie miała zamiaru i weszły do jego gabinetu celowała w ziemię, jednak nie obliczyła się z tem że-revolver strzela automatycznie i niechcący zraniła Calmette'a śmiertelnie. O g. 3 m. 40 rozpoczęło się zeznanie świadków, zaś o g. 4 m. 30 rozprawę odroczone do dnia dzisiejszego.

Pogorszenie.
Berlin 21 Wat. Usilnie komentowany jest przez prasę niemiecką wczorajszy artykuł zamieszczony w „Norddeutsche Allg. Ztg.” używanej do enuncjacji rządowych, a przestrzegający rząd rosyjski przed mieszaniem się do zatargu austriacko-serbskiego. Artykuł ten uważany jest w tutejszych kołach politycznych i giełdowych za oznakę pogorszenia się stosunków niemiecko-rosyjskich.

Zakład zegarmistrzowski
Pazderskiego 11 Aleja 36 przyjmie ucznia z inteligentnej rodziny na aktykę.

Pielgrzymka z Północy.

Na długo utrwaliło się w pamięci częstochowian wrażenie jakie wywarło przed dwu laty pierwsze przybycie na Jasną Górę liczącej pielgrzymki z Petersburga i całej dycezyi Mohylowskiej.

Pielgrzymka z ks. Bączkowskim i ks. Zyskarem na czele była wówczas uroczysie przyjmowana po drodze — w Wilnie, Warszawie i tu w Częstochowie.

Wczoraj o godz. 9 rano w prastare, krwią Bohaterów naszych z wieku XVII wzroszone mury klasztoru Jasnogórskiego i świątyni wstąpiła druga pielgrzymka mniej liczna, bowiem z 365 osób złożona, przybyła na st. Częstochowa w.w. specjalnym pociągiem o północy z poniedziałku na wtorek. Zanocłowawszy na dworcu, rano procesjonalnie z feretronami, chorągiewkami i obrazami, niesionymi przez panny w bieli przeszli pielgrzymi przez miasto, poprzedzani przez orkiestrę jasnogórską.

W procesji szli kolejno ks. Konstanty Songajto — proboszcz z Archangielskiej z kilku osobami i grona inteligencji; z Petrozawodzka w guberni onieckiej ks. proboszcz Jan Grass z 10-ciu osobami z Dorpatu — proboszcz ks. Józefat Zyskar z 20 wiernymi; Rysi tyłu: z Carskiego Siola i Peterhofu 34 osoby; ze Szliselburga 14, z duchownych jeszcze ks. Jonin, proboszcz z Iwandy, i alumn seminarjum z Petersburga. Spora gromadka wiernych z Dynaburga, Lidy, wreszcie z różnych stron Mohylowszczyzny.

Wogóle przeważały kobiety, osób z pośród inteligencji około 60, młodzieży kształcącej się obojej płci 20, litwinów (wszyscy mówią po polsku) 28.

Pielgrzymi szli tak we wzorowym porządku z kokardkami biało-czerwonymi, biało-niebieskimi i biało-zielonymi, obrazującymi podział na różne prowincje aż do figury św. Prokopa, gdzie powiatał ich piękna przemowa o Piotr — paulin. Ze strony pielgrzymów odpowiedział równie serdecznie i za serce chwytające ks. prob. Grass.

Rolę gościnnego gospodarza Częstochowy pełnił wobec pielgrzymów przez cały dzień wczorajszy i dziś się nimi zajmują p. Aleksander Jabrowski, który też zajął się rozlokowaniem ich w lokalach klasztornych.

Wczoraj goście nasi spędzili czas do południa na modlitwie, nabożeństwach i spowiedzi, poczem obiadowali w gospodzie „Przyszłości” w ul. Kamienie Na 23 oraz w budkach pp. Zielińskiego i Organy. Później czas przeszedł na oglądaniu skarba, Stacji Męki Pańskiej, wałów, wieży a o godz. 6 wieczorem pielgrzymi z duchowieństwem wyruszyli procesją do św. Barbary. W tym czasie mniej więcej właściciela budki nr. 2 p. Dąwaldowa rozdała pielgrzymom pamiątkowe zetony z widokiem M. Boskiej i klasztoru, a ks. Adamczyk dokonał zdjęć fotograficznych.

Program dnia dzisiejszego jest następujący: przez cały dzień nabożeństwa i spowiedzi, a o g. 6 wiecz. wyjdzie pielgrzymka do kościoła św. Zygmunta i św. Rodziny, poczem przedstawienie „Nazareńczyka” w teatrze „Ogniska Robotniczego” przy ul. Krakowskiej nr. 13. Stąd pielgrzymi udadzą się wprost na stację kolei w.w. i o północy odjadą z powrotem, zatrzymując się przez 3 dni w Warszawie.

o o o
KALENDARZYK
Dziś Marij Magdaleny
Jutra Apolinarego
Wsch. s. 4 m. 5 | Zachód s. 6 m. 6
Dług dnia g. 16 m. 1 | Ubyło dnia m. 6
Wiadomości historyczne.
1704 Kraków ogłoszony Stanisław Łęczyński.
1897 Otwarcie stacji ratunkowej Pogotowie na Okólniku w Warszawie.
1487 Zajęcie Kazania przez Daniela Chemskiego.

**Pożar
tapeclarni.**

Podczas burzy piorunami, która o godz. 6 i pół przeszyła spalona od piorunowego żaru i suszy Częstochowa jeden z piorunów uderzył w sam bok głównego gmachu frontowego w. akc. Częstochowskiej fabryki papierów kolorowych i tapet Markusfeldów przy zbiegu ulic Krakowskiej, Fabrycznej i Ogrodowej. Grom uderzył w sam środek korpusu od ul. Ogrodowej, w drugą parową maszynę mieszającą się między oddziałem papieru a tapeclarni. W jednej chwili zajęły się belki i pożar rozszerzył się na niesłychaną gwałtowność, w obie strony i z taką szybkością, że przybył w 10 minut częstochowski straż ogniowa ochotnicza zastała już cały gmach wyprost dawnego cmentarza stojący w ogniu, który pomimo najenergичniejszego ratunku wkrótce opasał front od ul. Fabrycznej, mieszający kantor, oraz oficyny, gdzie były magazyny i inne oddziały.

Niewiele, jak się okazuje, pomógł kilkanaście piorunochronów, które w płacenie oddawna musiwały już przestać działać.

Alarmowane nieustannie świstkiem przybyły wkrótce sąsiednie straż ogniowe z Częstochowianki z komendantem Kreterem, z Rakowa z komendantem Szwejkowskim i z Łuży „Paulina” z komendantem Jul. Geislerem. Połączone strażnice czyniły nadłudźkie wysiłki, zalewając wodą budynki z trzech stron od trzech ulic oraz od wnętrza fabryki z obszernej dziedzińca. Wszystkie to jednak było nadaremne pożar bowiem szczał się z szaloną poprostu nie do wiary szybkością, powstawszy punktualnie o godz. 7 wiecz. w ciągu 2 godzin zniszczył doszczętnie całą fabrykę z wyjątkiem jedynie kotłowni 6 magazynu papierów. Zgorzały natomiast doszczętnie oddziały: farbarnia, magazyn II, kalandry, giarna, szczerokarnia, sortownia papierów, oddział tapet, laboratorium, kuchnia tańca, kuchnia papierów kolorowych, oddział kartonowy, magazyn kwasów i olejów; nadto zgorzało wiele ksiąg i recepty, ambulatorium i część kanctoru.

Z początkiem pożaru było niebezpieczeństwo wybuchu kotła, będącego pod ciśnieniem do 13 atmosfer; z całą przytomnością jednak zaczęto wypuszczać zeń parę, tak że wkrótce spadło ciśnienie na 4 atmosfery i niżej — i niebezpieczeństwo to minęło.

Cale skrzydło fabryczne dwu piętrowe długości od ulicy Ogrodowej siłkiem wewnątrz doszczętnie wypalone, mury tak wewnętrzne, jak frontowe w wielu miejscach zwalone. Runął też olbrzymi rezerwar mieszający się pod dachem tegoż budynku. Dachu oczywiście na całym gmachu ani śladu.

Wobec tego zniszczenia fabryka najmniej ze 2—3 lata nie będzie czynna i około 300 robotników zostanie bez pracy a około 200 rodzin bez chleba.

Do pożaru przybyli niezwłocznie policmajster bar. Strömberg, obaj komisarze cyrkulowi i ich pomocnicy, inspektor fabryczny p. Berenstajn. Pomoc lekarską poznaczkanym: majstrowi Jaconiemu Piekliememu oraz strażakom pp. Leonardowi Zycho-wi, Janowi Lipniackiemu, Lewandowskiemu, Barkiewiczowi, Waligórze i innym w 83-ciu wypadkach nieśli pp. Leon Borkowski, najpierw przybyły z własnej ratury przy ul. Krakowskiej nr. 62, Marcjanek z Częstochowianki, K. Teichner felczer naszej miejskiej straży ochotniczej i Berkowicz z hu-ty Paulina.

Sikawki wodę czerpaly głównie z browaru K. Szwedego w ul. Ogrodowej nr. 26; na ogród pp. Szwede z płonących budynków padaly często głównie i płonące papiery, które na miejscu skrętnie gaszono, chroniąc budynki browarne od zajęcia się ogniem.

Ociem szczęśliwym w nieszczęściu jest to, że na przeciwnej stronie ulicy Ogrodowej nie ma domów jedynie mur dawnego cmentarza. Pomimo to zajęła się ogniem stara kaplica na tym cmentarzu, którą uratowała od zagłady straż z Wyoserp.

Również zaczął się palić dach domu „Ogniska Robotniczego” nr. 24 przy ul. Krakowskiej, gdzie pod dachem wodzą osobista patrona ks. Maślowskiemu, lokatorzy gasili płomienie, lejąc wodę kubkami. Także zaczął się palić dom nr. 22 przy ul. Krakowskiej, gdzie niedawno spalila się ślusarnia. Z obu tych domów wynoszono już meble i pościel, aż bezpieczeństwo zapewniła im straż rakowska.

Na ulicach Fabrycznej i Ogrodowej popaliły się niemal wszystkie sąsiadujące z fabryką słupy oraz stopieńki druty, przez co przewaza została komunikacja telefoniczna i telegraficzna.

Fabryka, jak się dowiadujemy, była ubezpieczona od ognia w pięciu towarzystwach, między innymi: Rosja — 2-mi Warszawskiem — Ruskiej Lloyd — Rosyjskim Tow. Ubezpiec. i Transportów, straty wszakże, wynoszące na oko w przybliżeniu około miliona rubli przewyższają znacznie sumę sekuracji.

Należy tu przypomnieć, że tę samą fabrykę przed laty pięciu nawiedził drobny pożar, zaś w roku 1882, kiedy fabryka nie była jeszcze tak wielką i należała do firmy „Kohn i Markusfeld”, która ją założyła, stała się ofiarą pamiętnego również, bo jak na owe czasy olbrzymiego pożaru i zniszczona została wówczas przez ogień doszczętnie.

**KAFLE MASŁOWSKIE I PRUSKIE.
INSTALACJA PIECOW I KUCHEN.
L. Nieprzecki i S-ka.
Teatralna № 34, Telefon № 32**

KRONIKA

— **Zebranie majstrów piekarskich.**
Dziś, w środę 22 b. m. o godz. 3 po poł. w Magistracie częstochowskim odbędzie się ogólne zebranie majstrów piekarskich. Na zebraniu tem będą dokonane wybory starszego ceehu.

— **Osobiste.**
Dr. Józef Marczewski pomimo, że w swych czynnościach urzędowych lekarza miejskiego zaczyna korzystać z urlopu, wciąż jeszcze prowadzi praktykę, przyjmując bez przerwy chorych w zwykłych godzinach. O dniu wyjazdu nastąpi ogłoszenie.

— **Z kursów handlowych W. Nassalskiego.**
Ukończyli przed wakacjami w tym roku kursy handlowe W. Nassalskiego: Hajdukiewiczówna Jadwiga, Cybulski Antoni, Mołcki Władysław, Krachulec Władysław, Prokop Stanisław, Postupałski Tadeusz, Koper Wacław, Przanowski Henryk, Braksota Dominik, Szwabski Józef, Tobolski Lucjan, Buchliński Wincenty, Swierczyński Tadeusz, Zawada Stanisław i Wojski Bronisław.

Burza z gradem i piorunami.

Wieczór wczorajszy w całej gromadzie przypominał Reinhardowska inscenizację tragicznej burzy, jaką nieśmiertelny szekspir uzmysłowił wewnętrznie zmagania się duszy nieszczęsnego „Króla Lira”.
Od godz. 6 i pół do 9 i pół niemal bez przerwy deszcz ulewny z gradem chwilami wielkości orzecha laskowego, to znów z licznymi piorunami, grzmotami i blyskawicami przejmował dziwną grozą. Prócz olbrzymiego pożaru „Tapeclarni” Markusfeldów były podobno w okolicy również pożary powstałe od piorunów, których padło kilkanaście.
Wskutek jednak burzy przerwała komunikacja telefoniczna uniemożliwiała nam solągnięcie narazie wiadomości o nich.

W Środę 11. 22 Lipca o godz. 8 rano, w kościele św. Zygmunta odbędzie się Msza św. o duszę k. p.

Karola Hoffmana
profesora Szkół Miejsowych, a w Czwartek o godz. 5 i pół po poł. na cmentarzu parafialnym będą przeniesione zwłoki jego, do grobu własnego. O czym zawiadania żona z dziećmi zycielnych pamięci zmarłego. 1913—1

— **Z kolaryckiej sekcji „Lu-tni”.**
Jeźdźcy, biorący udział w biegu Łódź—Kalisz—Łódź przesłani są o stawienie się z rowerami o godz. 6 i pół. wiecz. w czwartek na torze p. Kurasiewicza przy ul. Szkolnej nr. 17 dla dokonania próby.

— **Emigracja żydów.**
Emigracja żydów z Piotrkowa i okolicznych miasteczek: Sulejowa, Kozyrzy, Woborza i Kamińska rozwija się coraz bardziej.

— **Echa mordu.**
Wczoraj o godz. 5 po południu w szpitalu Najw. Maryi Panny dokonano sekcji dwóch ofiar straszego morderstwa w Alei II pod nr. 36 s. p. Janiny z Golaszewskich Doregowskiej i jej brata Edwarda Golaszewskiego. Szczegóły sekcji, jak również śledztwa policyjnego, i sądowego, dla dobra sprawy trzymane są chwilowo w tajemnicy. Dochodzenie prowadzi sądzia śledczy i rewiru Pokrowskiej.

— **Wycieczka „Ogniska Robotniczego” do Ostrów.**
W niedzielę 26 lipca o godz. 8 rano koleją Herbko-Kielecką Stowarzyszenie „Ognisko-Robotnicze” wycieczka do Ostrów.

Na program zabawy w lesie składają się: różne gry, wycieczki piesze, zabawa dla dzieci z podarunkami, słup Ujazdowski, pocztka, confetti etc. Na miejscu bufet bezalkoholowy dobrze zaopatrzony. Do tańca przygrywać będzie orkiestra dęta. Powrót do Częstochowy o godz. 9 wieczorem. Cena biletów w obydwie strony: dla dorosłych 30 kop. dla dzieci 15 kop. Nadmieniamy, że osoby przyjeżdżające innymi pociągami, chcąc korzystać i brać udział w zabawie w lesie, powinny wykupić bilety przy wejściu do lasu.

Wcześniej nabywać można bilety w kancelarii Stow. Krakowska Nr. 1 i u setników.

— **Nadużycia na kolei w.-w.**
Od kilku dni w Piotrkowie specjalna komisja prowadzi śledztwo w celu wykrycia winnych nadużyć na tej kolei. Rewizji dokonują wyżsi urzędnicy delegowani przez ministerium komunikacji. Jak już donosiliśmy, zarządzająca stacją towarową i magazynami, p. p. Mirnow otrzymała telegram od dyrekcji i opuścił Piotrków, nie czekając na wyniki śledztwa, pozostawiając wiele długów.

Śledztwo ujawnia dotychczas pewne nadużycia służbowe, jakich dopuszczał się również zawiadowca stacji osobowej w Piotrkowie, p. Nikander. Wzdulskij. Podczas badań świadków wyszły na jaw nadużycia i na innych stacjach, mianowicie w Częstochowie i w Zawierciu. Z dotychczasowych wyników wnioskować można, że nadużycia były b. poważne.

Po zbadaniu świadków, na stacji osobowej w Piotrkowie, zawiadowcy jej, p. Wzdulskiemu, dano urlop bezterminowy i kazano natychmiast wyjechać.

Wogóle sprawa wykrytych nadużyć zapowiada ciekawe rewelacje ze strony świadków powołanych w znacznej liczbie z różnych stacji kolei W.-W., zśród funkcjonariuszów, nie tylko dawnych, lecz i świeżo-sprawdzonych z Cesarstwa. Szerszy ogół również niezwykle interesuje się tą sprawą, tem bardziej, że na kolei W.-W. podobnej afery jeszcze nie było. Gdy śledztwo w Piotrkowie będzie skończono komisja uda się na inne stacje w celu dokonania rewizji.

— **Chłopczyk na własność.**
Pewna uboga, dotknięta chorobą, kobieta, za pośrednictwem naszego „Gońca” Częstoch., podaje do wiadomości ludzi dobrej woli, że nie mogąc wychować trzyletniego synka — pragnie oddać go na własność. Zgłoszenia prosimy składać w administracji naszego gońca.

— **Z teatru.**
Z powodu forsownych prób z „Orlegia” Rostanda, które absorbują cały personel prawie do zaczęcia wieczorowego przedstawienia, idzie dziś po raz ostatni, ulubiona operetka „Cudotłwa Zuzanna”, której wystawienie na naszej scenie, w doborowej obsadzie ról, spotkało się z ogólnym uznaniem. Gorące oklaski były nagrodą wykonawców za odśpiewanie popularnych piosenek operetki, jak: „Zuzanno ach, Kocham cię aż do śmiechu”, „Kiedy papa ze swym synkiem na hulankę mknie” i innych. Goszade tworzą: pp. Herbowska, Skrzyżka, Leonowicz oraz pp. Krawczyński, Piekarski, Barnakiewicz, Szelągowski, Wolewski i inni. W akcie II tańce solowe p. Willowny.

Jutro, w czwartek — „Hr. Luxemburg”.

— **Repertuar teatralny.**
W piątek 24 b. m. — „Młosa cygańska”.
W sobotę 25 b. m. — „Karnawał w Warszawie”.
W niedzielę 26 b. m. — „Piękna Helena”.
W poniedziałek 27 b. m. — „Gri-gri”.

— **Ofiary.**
Na bezdomne dzieci — bezimiennie rb. 4.

MŁODOŚCI
dodaje twarz delikatną, czystą, o różowym, młodzieńczym wyglądzie i aksamitnej skórze. Wszystko to osiągnąć można, używając prawdziwego

Mydła „KONIK”
Kremu „KONIK”
Pudru „KONIK”

Wydawnictwo i fab. BERGMANA I SKI. BARDZIEJ-DREWNO
Kosztuje tylko w nadzwyczaj opłaconym. Do nabycia w zadanych
Główny skład w Krakowie: KARCZEK BROSZARZOWSKI I SPOŁACZYSTWA PRACOWNI
PETERSBURG, Ekaterinelski Ka. No. 19.

Egzemplary powakacyjne w 7-mio zł. taniej zniżum Żedzkim z prawami szkol rządowych.

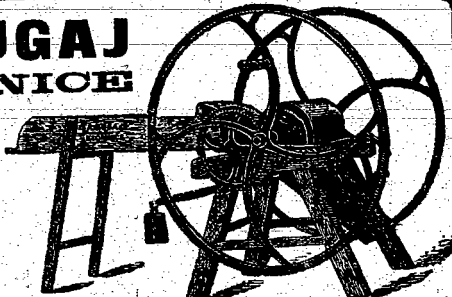
M. SŁOWIKOWSKIEJ
Częstochowa Teatralna 24.
rozpoczynają się dn. 8/21 Sierpnia, lekcje 10/29. Podania o przyjęciu do wszystkich klas przyjmuje Kancelaria codziennie od 10 do 12. 0253—2-1

Ważne dla p. p. Fabrykantów!
Płac 168,000 teoki kwadrantowych tuż przy stacji towarowej kolei Herbko-Kieleckiej odpowiedniej pod budowę fabryki sprzedam po 25 kop. łokieł. Częstochowa Szkolnia № 27 A. Koper. 1909—2—1

BOLE GŁOWY MIGRENI
BARDZIEJ-DREWNO
WIELKIEJ KAPTAŁACH
WIELKIEJ WYBRABIANI WYDZIELNI
WŁASNEJ FABRYKI
WŁASNEJ FABRYKI

ANTONI BUGAJ KŁOMNICE

St. Dr. Z. W. W.

WYRABIA:

Pługi jednokonne, dwukonne, kołowe, bezkołowe i rozmaitych wielkości, **DWUSKIBOWCE** **SAMOCHODY** z **POGLEBIACZAMI** i z **krojami TALERZOWYMI**. **Sieczkarki** różnej wielkości bębnowe a także z kosami na kole, ręczne do mianżu i do siły pasowej nadzwyczaj lekkie w robocie, **BARDZO MOCNE** a także z kosami na kole, ręczne do mianżu i do siły pasowej nadzwyczaj lekkie w robocie, **BARDZO MOCNE** i bardzo tania, ogólnie znana ze swej dobroci. **Bronyspreżynowe** i **KULTYWATORY** z sebam **AMERYKANSKIEMI**. **Bronki** polne mniejsze i większe. **Młocarnie** do **PROSTEJ SŁOMY** a także i do targanej, nadzwyczaj mocna. **Kieraty** różne. Sprzedaż hurtowa i pojedyncza.

WYROBY NAGRODZONE na wystawach: w Częstochowie, Piotrkowie, Kaliszu, Sieradzu i Kijowie. **MNOSTWO PODZIĘKOWAŃ** od nabywców za rzeczywistą dobroć trwałość i tanieść wyrobów do których stosowane są najnowsze udoskonalenia. **CENNIKI** z opisami na żądanie wysyła bezpłatnie. Adres dla listów: **ANTONI BUGAJ** w Kłomnicach, gubernji Piotrkowskiej. 0152

P. T.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić, że nasze biuro przeniesiśmy z dniem 21 lipca r. b. na ulicę **Aleksandrowską** № 8. telefon № 87.

Polecamy się nadal łaskawym względom, pozostajemy

z wysokim szacunkiem

„Allert i Buhle”

Przedsiębiorstwo budowlane
w Częstochowie-Oddział w Łodzi.

S. Glińskiego Chrześ. Fabryka Wyrobów Chemicznych
Warszawa **Marszałkowska 8.**

„**BON-TON**” pasta do obuwia uznana przez ogół za jedyną która daje błyszczą i trwałą polskę.
„**FENOMEN**” płyną tawno i pięknie czyszczący metale.
„**LUX**” masę do podłóg dająca tawno polskę, bo tylko przez potarcie sukniem.

Podanie o przyjęcie do Męskiego Prywatnego Seminarjum dla Nauczycieli Ludowych w Ursynowie.

wraz z dokumentami (świadectwo szkoły, metryka, świadectwa powtórnego szeptenia ospy, piśmienne zobowiązanie rodziców co do regularnego wnoszenia opłaty szkolnej, zaświadczenia 2-oh osób wiarogodnych co do moralnego prowadzenia się kandydata i krótki własny zyciorys) należy nadsyłać przed 15 sierpnia 1914 r. pod adresem: Warszawa, skrzynka pocztowa № 377.

Kandydaci na kurs 1-szy (w wieku od lat 15 do 17) winni stawić się na egzamin w Ursynowie dnia 1-go Września 1914 roku.
0160 - Kancelaria Seminarjum wysyła na każde żądanie program i warunki przyjęcia.

POKOST

C. Ch. Szmidta w Rydze oraz wszelkiego rodzaju farby i gips poleca
Skład Materiałów
Aptecznych i farb

Wacława ORŁA
w Częstochowie III Aleja 46.

Antoni Brzeziński Nauczyciel.

Szkolna **Jaśa. m. 7**
Lekcje, Korepetycje. Przygotowanie do egzaminów i na różne świadectwa.

Piwiarnia do sprzedania w dobrym punkcie. Wiadomość w owocarni Napiersalskiego II Aleja 42.

Kefir leczniczy z apteki A. Włodzkiego dostać można w miesięczni Ziemińskiej 2 Aleja 32 i w parku 0270

Do wynajęcia za 190 rb. dwa pokoje z kuchnią, p. wniczką i drwalką ul. Nową nr 6.4 0161-30-3

Do wynajęcia planina od zaraz. Wiadomość ul. Zielona 15 0168

Mieszkanie 4 pokoje, kuchnia, wygodny, okna słoneczne na ogród 2-ga Aleja 23 224-5-1

Potrzebni chłopcy do terminu do pracowni rowców T. Kurasiewicza Szkolna 12 1867-5-1

Skradziono paszport Cecylii Dońskiej wydany przez gminę Niemysłowy pow. Turski gub. Kaliskiej i metryka dziecka. 1884-5-1

Dom do sprzedania na dogodnych warunkach ul. Mickiewicza 35, 1898-6-1

Sprzedam krowę resową dobrze utrzymaną Szkolna 15 1862-1

Fryzjerski subiekt potrzebny Dojazd Nr. 9. 1890-3-1

Pokój do wynajęcia ul. Jasna 41 pierwsze piętro Wiadomość ustróża. 1779-5-2

Do Sprzedania przy stacji towarowo-osobowej dom murywaną do dogodnych warunkach. Zostawia na hypotece 4 do 6 tysięcy Wiad. Bieżąco u Józefa Majera. 1830

Firma Egzystuje od 1880 roku Farbiarnia i Pralnia Chemiczna A. Heiningera

II-ga Aleja № 19. Telef. № 5.

Wykonuje farbowanie i pranie chemiczne po cennych przepisach i punktualnie, a mianowicie: Garderobę damską, rękawy i dżecionną. Dywany, portjery, firanki, kapy, serwety, pluzony, pokrycia z mebli i t. p.

SKLEPY WŁASNE

w Łodzi ul. Mikołajowska Nr. 39 Tel. 29-35
w Tomaszowie Piotrk. ul. Kaliska Nr. 72
w Piotrkowie ul. Petersburska 14 Bykowska 21 tel. 264.

JAK TO SIĘ ROBI

Proszę przysłać adres z (7 k. m. m. odpowiesz) to przesyłamy nasz prospekt, wyjaśniający, jak zarobić **50-100 rs. i więcej miesięcz.** pracując u siebie a doma. Fachow. wykształ. bytyczek. Odległ. zamieszka. nie zawadza. Te * aryst. Thomas H. Wittik-Kunz i S-ka St. Petersburg, Nowski 402, 31-1.

Sprzedam magiel tania ul. Teatralna 62. 1880-2-1

Zginęła księżeczka kasy Poż. Oszcz. Nr. 15438 oraz kopia wyroku Wojciecha Karwata oddać za nagrodą Ostatni Grosz dom Bielobradka 1853 2

Potrzeba kowali i czeladzi, Zakład Poworowy Grzegorzewskiego w Sosnowcu. 1874-2-2

Sześć i pół morgi łąki z budynkami 2 wiorsty od Częstochowy. Wiad. w Częstochowie ul. Cmentarna № 36 u Wojciecha Nowaka. 1838-3-2

Zginął kwit lokacyjny banku handlowego na 1000 r. Emilji Dąbrowskiej 1899-3-1

Umywania z białym marmurowym kotłką żelazną, maszyna do szycia wazystko w dobrym stanie sprzedam 2 Aleja nr 23 m. 5 od 9-12 rano 1914-5-2

Potrzebne dwie paniki do pracowni sukien 3 Aleja Nr. 48 parter. 1912-2

Potrzebna 13-14 letnia dziewczynka do dzieł Krotka 5 1915-2-1

Sprzedam rower torpedo mało używany z wolnym kołem Wiad. od 7-8 wieczorem Teatralna 39 m. 6 1910-1

Zginęła karta paszportowa wydana przez fab. Częstochowska na imię Józefa Maślanki. 1914-1

Do wynajęcia pokój z kuchnią z wodą i ziewem na Cerkiewnej 25. 1911-7-1

DLA OSÓB CIERPIĄCYCH NA: Poż. Red. Mod. m. 8 m. 8
obstaje, hemoroidy, katar błęsk, udarzenia krwi, gęby oraz wszelkie choroby skórne, wprost rano, cum środkiem 34

Szwajcarskie gorzkie ziola d-ra Barea
Ziolo te przywracają apetyt i prawidłowe bawienie, raz wzmożoną energią. Z dobrym skutkiem mogą być używane przeciwko grypzie na tężcu i trzęsawicy. Ządać w aptekach i składkach aptecznych, markę Kogut, pod. 60 L.

Niniejszem podaje do wiadomości

iż z dniem 1/14 Lipca 1914 r. przeniosłem do domu 10-go Janowackiego 2-ga Aleja № 41 polecając się również nadal Szanownym Klientom.
Z poważaniem
Piasecki.

ANGIELSKIE POSIADA MATERIAŁY

Gotowe ubrania męskie i damskie poleca pierwszy chrześcijański magazyn firmy

R. Trawiński

w Częstochowie 2 Aleja 16.

PO CENACH NISKICH

Magazyn posiada oprócz ubrań garniturowych gotowe burki, szlafroki, płaszcze gumowe, kurtki sportowe, bekieszki futra i kamizelki sztuczkiwo. Przyjmuje się futra na przechowanie. 048

DOM HANDLOWY Zdzisław RYLSKI

Częstochowa 2 Aleja 20, tel. 93.

Redaktor i wydawca F. D. Wilkoszewski

POSADZKI i **LICÓWKI** terrakotowe w rozmaitych kolorach, **POSADZKI BRAMOWE** nadzwyczaj wytrzymałe, **PLYTKI GLAZUROWANE** na spłdach **TERRAKOTOWYCH** i **KAOLINOWYCH** **stałe na składzie**

Kierownik Literacki F. J. Galiński